

Samenwerkingsverband
voortgezet onderwijs
Amsterdam-Diemen

Gemeente
Amsterdam

De Gemeente Amsterdam en het Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Amsterdam -Diemen geven een gezamenlijke reactie op het wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs

Algemeen

Het doel van dit wetsvoorstel is het verbeteren van de veiligheid op scholen voor leerlingen en onderwijspersoneel. De wet wil op deze manier het veiligheidsbeleid van scholen versterken door duidelijkheid te scheppen over de minimeisen die ten grondslag liggen aan goed veiligheidsbeleid en dat scholen beter zicht krijgen op de veiligheid van hun leerlingen en onderwijspersoneel, waarbij zij de juiste stappen kunnen zetten om incidenten af te handelen en het veiligheidsklimaat op school structureel kunnen verbeteren.

Zet in op preventie, de school is een veilige omgeving

Vanuit Amsterdam sluiten we ons geheel aan bij het streven dat iedereen zich op school geaccepteerd en veilig moet voelen. Dit zijn immers belangrijke voorwaarden om tot leren te komen en te kunnen groeien en ontwikkelen. Het wetsvoorstel legt de nadruk op monitoren en controleren van schoolveiligheid. Uiteraard is het van belang om goed zicht te houden op de problematiek en waar nodig in te grijpen, maar dit is onzes inziens het sluitstuk van een sterke aanpak en niet het begin.

Vanuit dat kader pleiten wij ervoor om vanuit een preventieve en integrale aanpak in te zetten op het verbeteren van schoolveiligheid in en rondom de school. Cruciale speerpunten zijn onder andere inzet op preventie, weerbaarheid van personeel en leerlingen, relatie tussen docent en leerlingen en herstelrecht. Hiernaast is ook de samenwerking met jeugd- en veiligheidspartners om de school van groot belang bij het versterken van schoolveiligheid. Scholen hebben immers weinig invloed op wat zich buiten de muren van de school afspeelt: op straat, thuis of in de online leefwereld van de leerlingen. Maar leerlingen brengen dit wel de school in. Dit maakt duidelijk dat 'veiligheid in school' niet iets is dat op zichzelf staat, maar hand in hand gaat met veiligheid om de school.

+31 20 811 99 21
Bijlmerdreef 1289
1103 TV Amsterdam
info@swvadam.nl
www.swvadam.nl

Visie en integrale aanpak

In Amsterdam hebben wij vanuit onze gezamenlijke visie een integrale aanpak schoolveiligheid opgezet om samen vanuit onderwijs, jeugd en veiligheidspartners te bouwen aan veilige leeromgevingen op en om school. Onze inzet vanuit het Samenwerkingsverband en gemeente is hierbij gebaseerd op drie kernelementen, die vanuit de wetenschap bewezen effectief zijn voor het bevorderen van schoolveiligheid, te weten:

1. Een positief pedagogisch klimaat. Elke school moet een omgeving bieden waar leerlingen en docenten in een veilige sfeer kunnen leren, werken en zich ontwikkelen. Scholen zijn hier primair zelf verantwoordelijk voor. Dat betekent dat een school in vreedstijd (preventief dus) investeert in de relatie tussen leerling en docent. Een combinatie van verbinden en begrenzen is daarbij cruciaal. Dit vergt een duidelijke visie op veiligheidsbeleid, die op alle niveaus binnen de school wordt (uit)gedragen - van docenten en directeur tot aan het bestuur.
2. Deskundig onderwijspersoneel dat in staat is tijdig signalen van grensoverschrijdend gedrag op te pikken, te begrenzen en te de-escaleren, en waar nodig passende hulp in te schakelen. We faciliteren daartoe onderwijsprofessionals om de hiervoor benodigde competenties en kennis (verder) te ontwikkelen.
3. Goede samenwerking van onderwijs-, jeugd- en veiligheidspartners met een gezamenlijke probleemanalyse, heldere rollen, verantwoordelijkheden, afspraken en regie. Het is van belang dat informatie van straat, school, online en thuis bij elkaar komt, zodat betrokken partners snel kunnen schakelen en handelen vanuit één plan.

Wij vinden het een gemiste kans dat deze kernelementen niet terugkomen in voorliggend wetsvoorstel. Want we weten dat inzet op deze lijnen daadwerkelijk helpt bij het versterken van de veiligheid op en om school, zoals ook Stichting School en Veiligheid onderschrijft, en zo bijdraagt aan het vergroten van de ontwikkelkansen van onze leerlingen. Goede registratie en monitoring kunnen hierbij uiteraard nuttige instrumenten zijn, maar deze moeten dan wel ingebed zijn in een overkoepelende visie en aanpak over hoe scholen te ondersteunen bij het versterken van de veiligheid. En deze twee aspecten ontbreken nu juist in het voorstel.

Onze reactie/vragen bij dit wetsvoorstel

In relatie tot de voorgestelde vier maatregelen willen we aandacht vragen in hoeverre de maatregelen functioneel dan wel ondersteunend van aard zijn ten behoeve van het verbeteren van het veiligheidsbeleid en het veiligheidsklimaat voor de school en de leerling?

Maatregel 1: Uitbreiding jaarlijkse monitoring naar onderwijspersoneel
Uiteraard is het van belang goed zich te hebben op de veiligheidsbeleving van het onderwijspersoneel. Echter zien wij er grotere meerwaarde in om preventief te investeren in het versterken van de deskundigheidsbevordering van personeel, zodat zij in staat zijn tijdig signalen van grensoverschrijdend gedrag op te pikken, te begrenzen en te de-escaleren en om op deze wijze onveilige situaties te voorkomen en klein te houden. Hiernaast vragen wij ons af wat de meerwaarde van de uitbreiding onder het onderwijspersoneel is, omdat de monitoring van de veiligheidsbeleving immers ook al gedaan wordt vanuit de Arbowetgeving.

Maatregel 2 en 3: Uitbreiding registratie-, meld-, overlegplicht en versterken klachtenstelsel.

In Amsterdam herkennen we de uitdagingen die in de probleemanalyse bij deze maatregel worden geschetst. Ook wij zien dat scholen door de verhardende samenleving en verjongende jeugdcriminaliteit soms voor complexe veiligheidsvraagstukken worden gesteld. Het verbaast ons echter dat de minister hierbij de oplossing ziet in het versterken van de registratie van de incidenten, in plaats ervoor kiest om scholen te ondersteunen hoe om te gaan met dit soort vraagstukken. Dit neemt natuurlijk niet weg dat het belangrijk is om incidenten goed te registreren en hier lering van te trekken. Maar wij zien dit niet als oplossing voor het geschetste probleem.

Ook vragen we ons af of het uitbreiden van de meldplicht voor seksuele intimidatie het voorgestelde doel gaat helpen om "op scholen een cultuur te realiseren waarin men open kan praten over wat gewenst is en wat niet, en waar grenzen liggen." Dit is iets dat binnen school moet worden opgepakt.

Tot slot is het ons ook niet duidelijk hoe de inspectie meldingen gaat beoordelen over incidenten en hoe het hierop gaat handelen. Vragen die we hierbij hebben zijn:

- Hoe gaat de inspectie de school ondersteunen zodra ze registraties/meldingen ontvangen?
- Op basis van welke criteria en definities worden scholen als potentieel onveilig beoordeelt?
- In hoeverre houdt de inspectie rekening met de verschillende interpretaties van meldingen zodat scholen gelijk en eerlijk beoordeelt worden?

Maatregel 4: Jaarlijkse evaluatie veiligheidsbeleid

Wij zijn het er mee eens dat het van belang is dat het veiligheidsbeleid van de school continu geactualiseerd wordt en dat er verbetermaatregelen worden doorgevoerd. We zien ook ruimte voor verbetering in hoe scholen hun veiligheidsbeleid evalueren. Om scholen hierbij te helpen is echter meer nodig dan het voorschrijven welke bronnen verplicht zijn om te gebruiken. Scholen hebben meer aan concrete ondersteuning bij het opzetten van een kwalitatieve evaluatie, zoals een duidelijke handreiking.

Tot slot

Wij onderschrijven het overkoepelende doel van de wetwijzing, te weten het versterken van veiligheid op school. Wij vinden het echter een gemiste kans dat de minister zich beperkt tot voorgestelde wetwijzigingen. Onzes inziens is er namelijk meer nodig om effectief in te zetten op dit doel. Allereerst is het nodig om te investeren in ondersteuning aan scholen zodat zij preventief kunnen werken aan het versterken van schoolveiligheid. Met zo'n investering kan bijvoorbeeld worden ingezet op professionalisering van onderwijspersoneel of inzet van preventief jongerenwerk in school. Hiernaast lopen we er tegenaan dat bij het aanpakken van veiligheidsissues momenteel de grondslag ontbreekt om gegevens te delen tussen politie en school. Dit terwijl we merken dat het tijdig acteren en het voorzien zijn van informatie veel kan voorkomen bij de leerling en het gezin.

Uiteraard zijn we bereid om onze reactie verder toe te lichten, mocht daar behoefte aan zijn.

Daarvoor kunt u contact opnemen, met:

Nadia Kappelhof, beleidsmedewerker Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Amsterdam-Diemen, n.kappelhof@swvadam.nl

Sarah Kik, beleidsmedewerker Onderwijs, Gemeente Amsterdam, s.kik@amsterdam.nl